

PHÁT TRIỂN KINH TẾ GẮN LIỀN VỚI VĂN HOÁ, XÃ HỘI TRONG XÂY DỰNG KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA Ở VIỆT NAM THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

VƯƠNG HỒNG HÀ*

Ngày nhận: 03/5/2025

Ngày phản biện: 20/5/2025

Duyệt đăng: 20/6/2025

Tóm tắt: Bài viết nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển kinh tế gắn liền với văn hoá, xã hội. Trên cơ sở đó đề xuất một số giải pháp giải quyết hài hòa mối quan hệ giữa phát triển kinh tế và văn hoá, xã hội; nâng cao hiệu quả lãnh đạo của Đảng trong phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam bảo đảm sự phát triển bền vững và tính chất của chế độ xã hội chủ nghĩa phù hợp với mục tiêu "Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh".

Từ khóa: Kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; tư tưởng Hồ Chí Minh; phát triển kinh tế gắn với văn hoá, xã hội.

Đặt vấn đề

Một đặc trưng cơ bản trong xây dựng kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam là phải gắn kinh tế với xã hội, thống nhất chính sách kinh tế với chính sách xã hội, tăng trưởng kinh tế đi đôi với thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội. Vì vậy, không ngừng nâng cao đời sống vật chất và tinh thần, đảm bảo tiến bộ và công bằng xã hội là tính chất của chế độ xã hội chủ nghĩa mà Đảng, Nhân dân ta lựa chọn và đang tiến hành xây dựng. Đảng Cộng sản Việt Nam luôn nhấn mạnh: Phát triển kinh tế là nhiệm vụ trung tâm; Văn hóa được coi vừa là mục tiêu, vừa là động lực và là nền tảng tinh thần của xã hội. Hiện nay, đất nước đang trong quá trình đổi mới, phát triển toàn diện, đẩy mạnh hội nhập quốc tế, giải quyết mối quan hệ về tăng trưởng kinh tế gắn với văn hoá, xã hội trong phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa theo tư tưởng Hồ Chí Minh đang là một nhiệm vụ quan trọng, cấp bách.

1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển kinh tế gắn liền với văn hóa, xã hội

Phát triển kinh tế và văn hóa để nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho nhân dân.

Hồ Chí Minh cho rằng phát triển kinh tế phải đi trước một bước, là mặt trận chính, là tiền đề để phát triển văn hoá, thực hiện tiến bộ, công bằng xã hội và là mục tiêu của phát triển bền vững: "Muốn tiến lên chủ nghĩa xã hội thì phải phát triển kinh tế và văn hóa. Vì sao không nói phát triển văn hóa và kinh tế? Tục ngữ có câu: có thực mới vực được đạo; vì thế kinh tế phải đi trước. Nhưng phát triển để làm gì? Phát triển kinh tế và văn hóa để nâng cao đời sống vật chất và văn hóa của nhân dân ta" [4, t.12, tr.470]. Phát triển kinh tế, văn hoá nhằm xoá bỏ nghèo nàn và lạc hậu, để:

"Con cháu mình sung sướng,

Gia đình mình no ấm,

Làng xóm mình thịnh vượng,

Nòi giống mình vẻ vang,

Nước nhà mình mạnh giàu" [4, t.6, tr.131].

Hồ Chí Minh coi con người là gốc, là trung tâm của việc xây dựng nếp sống văn hoá mới: "Người là gốc của làng nước. Nếu mọi người đều cố gắng làm đúng đời sống mới, thì dân tộc nhất định sẽ phú cường" [4, t.5, tr.117].

Hồ Chí Minh khẳng định, Việt Nam đi lên chủ nghĩa xã hội từ xuất phát điểm thấp với nông nghiệp lạc hậu chưa trải qua tư bản chủ nghĩa: Trong thời

*Học viện Chính trị khu vực I.

kỳ kháng chiến, mặt trận chính là đánh giặc thực dân. Ngày nay, kinh tế là mặt trận chính: “Tất cả phục vụ sản xuất. Nhiệm vụ quan trọng bậc nhất của chúng ta hiện nay là phát triển sản xuất, để nâng cao đời sống vật chất và văn hoá của nhân dân. Muốn có chủ nghĩa xã hội thì không có cách nào khác là phải dốc lực lượng của mọi người ra để sản xuất. Sản xuất là mặt trận chính của chúng ta” [4, T.13, tr.68]. Phát triển kinh tế là cơ sở để phát triển văn hoá. Song, ý thức, tinh thần, văn hóa có tác dụng ngược trở lại rất mạnh mẽ với vật chất và kinh tế, Hồ Chí Minh nhấn mạnh cần coi văn hóa có quan hệ chặt chẽ với kinh tế và chính trị. Văn hóa không thể đứng ngoài mà phải đứng trong kinh tế và chính trị.

Sau năm 1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ mục tiêu phát triển kinh tế của nước ta là vì con người có cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc. Cần có đủ điều kiện về ăn, ở, mặc, học hành để có văn hóa. Phát triển kinh tế, diệt giặc đói, đồng thời phải diệt giặc dốt. Vì một dân tộc dốt là một dân tộc yếu. Muốn thoát khỏi nghèo nàn, lạc hậu và yếu hèn, phải phát triển cả kinh tế và văn hóa. Văn hóa cần được phát triển ngay trong quá trình phát triển kinh tế, là mục tiêu của phát triển. Chính sách phát triển kinh tế phải nhằm vào thoả mãn nhu cầu phát triển toàn diện của con người, hình thành con người Việt Nam mới và sự phát triển bền vững của xã hội, Hồ Chí Minh luôn chủ trương gắn phát triển kinh tế với văn hóa, thực hiện công bằng xã hội.

Phát triển văn hóa phải gắn liền với phát triển kinh tế, văn hóa được coi như một động lực tinh thần thúc đẩy kinh tế - xã hội phát triển một cách bền vững: “Văn hóa phải gắn liền với lao động sản xuất. Văn hóa xa đời sống, xa lao động là văn hóa suông. Nhiệm vụ của người cán bộ văn hóa là phải dùng văn hóa để tuyên truyền cho việc cần kiệm xây dựng nước nhà, xây dựng chủ nghĩa xã hội” [4, t.12, tr.470].

Muốn phát triển kinh tế mạnh mẽ, phải quan tâm đến động lực thúc đẩy kinh tế phát triển. Con người có văn hóa, tư tưởng xã hội chủ nghĩa chính là một động lực quan trọng thúc đẩy nhân dân hăng hái tích cực tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm: “Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội, trước hết

cần có những con người xã hội chủ nghĩa” [4, t.13, tr.66]; “Trước hết cán bộ phải có tư tưởng xã hội chủ nghĩa, lập trường phải rõ ràng, vững chắc đã. Rồi cán bộ làm cho nhân dân hiểu để nhân dân hăng hái tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm. Khi đó cả xã hội mới tiến lên chủ nghĩa xã hội được” [4, t.11, tr.248-249].

Hồ Chí Minh luôn đề cao sức mạnh văn hoá, của chủ nghĩa yêu nước cũng như nhân tố tinh thần cách mạng, tính chủ động của con người và vai trò của văn hóa, tư tưởng trong cách mạng và xây dựng xã hội mới. Người luôn coi trọng xây dựng nền văn hóa mới, con người mới, coi những phẩm chất cơ bản của văn hóa và đạo đức là nền tảng của đời sống xã hội mới. Trong lãnh đạo xây dựng xã hội mới, Người chỉ rõ: “Cần, kiệm, liêm, chính là nền tảng của đời sống mới, nền tảng của Thi đua ái quốc” [4, tr.6, tr.115]. Phải làm cho văn hóa vào sâu trong tâm lý quốc dân, nghĩa là văn hóa phải sửa đổi tham nhũng, lười biếng, phù hoa, xa xỉ, sửa xã hội cũ, xây xã hội mới; gây dựng được tâm lý quốc dân lấy tự do độc lập làm gốc. Văn hóa phải làm cho ai cũng có lý tưởng tự chủ, độc lập, tự do. Đồng thời, văn hóa phải làm cho quốc dân có tinh thần vì nước quên mình, vì lợi ích chung mà quên lợi ích riêng mình. Đối với xã hội, văn hóa làm cho mỗi người dân Việt Nam từ già đến trẻ, cả đàn ông và đàn bà ai cũng hiểu nhiệm vụ của mình và biết hạnh phúc của mình nên được hưởng.

Văn hóa mở đường cho quốc dân đi, phải khai thông dân trí, xóa nạn mù chữ; phải giáo dục lý tưởng yêu nước và bồi dưỡng những tình cảm cao đẹp của con người. Hồ Chí Minh luôn nhấn mạnh đến việc trau dồi, rèn luyện đạo đức cách mạng và tài năng để trở thành người vừa “hồng” vừa “chuyên”. Mối quan hệ giữa phát triển kinh tế với văn hóa được Hồ Chí Minh giải quyết hài hòa trong cách mạng, vì mục tiêu chung giải phóng dân tộc, giải phóng con người. Phát triển kinh tế là điều kiện cần thiết để duy trì cho một xã hội phát triển, nhưng phát triển văn hóa mới là điều kiện đủ để cho xã hội phát triển. Phát triển văn hóa tạo điều kiện cho từng cá nhân trong xã hội phát triển, tự giải phóng mình, giải phóng xã hội và phát triển đất nước.

2. Một số giải pháp phát triển kinh tế gắn với văn hoá, xã hội trong xây dựng kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh

Tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển kinh tế gắn với văn hoá là chỉ dẫn cơ bản cho phát triển kinh tế và xây dựng nền văn hóa tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc ở nước ta hiện nay. Phát triển kinh tế và văn hoá là hai mặt gắn liền nhau. Văn hóa liên quan chặt chẽ đến ổn định xã hội, an ninh quốc gia, đến dân tộc để phát triển toàn bộ đời sống vật chất và tinh thần của xã hội. Phát triển kinh tế với văn hóa, xã hội trở thành khâu trung tâm của công cuộc đổi mới đất nước. Mục đích phát triển kinh tế không chỉ làm giàu thêm của cải vật chất, mà còn làm cho đời sống văn hóa - tinh thần thêm phong phú; còn ngược lại sẽ làm cho kinh tế - xã hội trì trệ, khó khăn và thiếu bền vững. Để xã hội phát triển, ngày càng thỏa mãn tốt hơn nhu cầu vật chất và tinh thần của con người, cần phát triển đồng thời các nhân tố kinh tế - xã hội cũng như các giá trị đạo đức, văn hóa; *con người phải được coi là mục đích, là chủ thể của sự phát triển*. Xây dựng phát triển kinh tế phải nhằm mục tiêu văn hóa, xã hội công bằng, văn minh, con người phát triển toàn diện. Trong quá trình toàn cầu hóa, kinh tế, văn hóa diễn ra đan xen, kết hợp bởi có sự thâm nhập, hòa quyện và kết dính. Kinh tế sẽ không phát triển bền vững nếu không đặt đúng văn hóa trong mỗi hoạt động kinh tế. Kinh tế thị trường muốn phát triển bền vững thì không thể bất chấp các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc.

Quan điểm phát triển kinh tế là nhiệm vụ trung tâm, đồng thời là tiền đề để phát triển văn hoá, thực hiện tiến bộ, công bằng xã hội. Thực hiện tiến bộ, công bằng xã hội là động lực cho tăng trưởng kinh tế cao, ổn định và phát triển bền vững. Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội cũng như các Nghị quyết của Đảng đều thể hiện rõ chủ trương mục tiêu phát triển kinh tế hài hòa với phát triển văn hóa và gắn với thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội; coi con người là chủ thể, nguồn lực chủ yếu và là mục tiêu của sự phát triển; phát triển mạnh mẽ khoa học, công nghệ; hoàn thiện quan hệ sản xuất trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa. Phát huy

tối đa lợi thế của các vùng, miền; phát triển hài hoà giữa kinh tế với văn hoá, xã hội, bảo vệ môi trường và thích ứng biến đổi khí hậu. Khơi dậy khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc, ý chí tự cường và phát huy sức mạnh nội lực kết hợp với ngoại lực; xây dựng nền kinh tế độc lập, tự chủ ngày càng cao trong điều kiện hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng[2, tr.3]. Tăng trưởng kinh tế gắn với thực hiện tiến bộ, công bằng xã hội phải được thực hiện trong toàn bộ quá trình và từng giai đoạn phát triển; thể hiện qua từng chính sách kinh tế trên phạm vi toàn quốc cho tới từng địa phương, các chính sách kinh tế gắn chặt với chính sách văn hóa, xã hội. Vì vậy, hơn 95 năm dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, đất nước đã đạt được rất nhiều thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử, một trong những dấu ấn nổi bật là kế thừa và phát triển sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh, Đảng luôn chú trọng phát triển kinh tế phải gắn liền và hài hòa với phát triển văn hóa, xã hội thể hiện xuyên suốt qua các kỳ đại hội của Đảng, nhờ vậy mà qua 40 năm đổi mới, đất nước phát triển nhanh và bền vững, đời sống nhân dân được cải thiện một cách căn bản, thể hiện ở chỉ số tăng trưởng kinh tế, cơ cấu kinh tế, GDP bình quân đầu người tăng qua mỗi năm, Việt Nam từ một nước nghèo nàn lạc hậu đã gia nhập nhóm nước thu nhập trung bình cao.

Về văn hóa xã hội: cùng với tập trung xây dựng và phát triển kinh tế, Đảng đã không ngừng đổi mới tư duy lý luận về đường lối văn hóa, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc và tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại, các chỉ số phát triển con người, giáo dục, y tế, dân trí, mức sống tăng. Công tác xóa đói giảm nghèo thực hiện tốt, đã dần thu hẹp khoảng cách về mức sống giữa các vùng, các tầng lớp dân cư... Con người giữ vị trí trung tâm trong chiến lược phát triển hài hòa giữa kinh tế, văn hóa và xã hội tạo động lực cho công cuộc đổi mới.

Tuy nhiên, trong từng điều kiện hoàn cảnh nhất định, có lúc, có nơi còn chưa thấy được tầm quan trọng của mối quan hệ giữa kinh tế và văn hóa trong phát triển, còn coi trọng giá trị vật chất, xem nhẹ giá trị tinh thần dễ rơi vào xu thế sống thực dụng, coi trọng đồng tiền, lấy đó làm thước đo cho mọi giá trị

trong xã hội. Lịch sử đã chứng minh dân tộc còn, văn hóa còn thì nước ta còn, nước có thể có thời kỳ bị xâm chiếm, nô lệ nhưng văn hóa không mất thì chúng ta sẽ giành lại được nước. Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển kinh tế với văn hóa, càng thấy được giá trị cốt lõi văn hóa dân tộc là nền tảng, động lực cho sự phát triển bền vững.

Một là, kiên trì chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng định hướng cho sự phát triển kinh tế gắn liền với văn hóa xã hội.

Tư tưởng Hồ Chí Minh là điểm tựa cho định hướng phát triển kinh tế và văn hóa của Việt Nam. Văn hóa không thụ động, không chờ đợi, không chỉ biến đổi theo kinh tế mà nó còn có ý nghĩa tác động trở lại, thúc đẩy kinh tế, đóng vai trò tiên phong “soi đường”, mở lối. Quán triệt tư tưởng về độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội trong hoạt động kinh tế và văn hóa, xã hội, luôn coi sự nghiệp phát triển kinh tế với văn hóa, xã hội là những bộ phận khăng khít của sự nghiệp đổi mới.

Hai là, phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa cần quan tâm giải quyết hài hòa mối quan hệ kinh tế và văn hóa, xã hội.

Hồ Chí Minh cho rằng chủ nghĩa xã hội là một chế độ trên cơ sở nền kinh tế phát triển cao, là sự phát triển về văn hóa. Do đó, kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa không chỉ hướng tới tăng trưởng kinh tế mà coi sự tăng trưởng là nền tảng vật chất để hướng tới mục tiêu của chủ nghĩa xã hội: Đoàn kết, bình đẳng, giúp đỡ lẫn nhau cùng tiến bộ trong cộng đồng các dân tộc Việt Nam, làm cho mọi người có cơm ăn, áo mặc, học hành, chữa bệnh. Quá trình xây dựng nền văn hóa mới ở Việt Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh cũng chính là quá trình thực hiện chiến lược con người. Cần quan tâm tới vấn đề lao động, công bằng xã hội, dân chủ, lối sống, nhân cách, nâng cao tay nghề cho người lao động, tổ chức lao động một cách khoa học gắn với môi trường sinh thái; phát triển mạnh mẽ lực lượng sản xuất. Trong phát triển kinh tế, hàm lượng trí tuệ khoa học mang tính chất văn hóa cao sẽ tạo khả năng phát triển tốt cho kinh tế - xã hội. Ngược lại, phát triển kinh tế phải có văn hóa như là hệ điều tiết xã hội. Đồng thời, phát triển kinh tế phải được đặt

và nuôi dưỡng trong môi trường văn hóa. Văn hóa là động lực, là định hướng và là kết quả nhân văn của một nền kinh tế lành mạnh. Phát triển để nâng cao chất lượng cuộc sống con người, đảm bảo hài hòa đời sống vật chất và đời sống tinh thần. Đẩy mạnh tăng trưởng kinh tế phải gắn liền với những chính sách xã hội, văn hóa để đảm bảo tiến bộ xã hội và hạnh phúc con người. Xây dựng đời sống văn hóa được coi như bước đi ban đầu của sự nghiệp xây dựng và phát triển văn hóa, là nhiệm vụ quan trọng của việc xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh. Đồng thời xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh cũng chính là góp phần tạo ra môi trường chính trị - xã hội ổn định, an toàn và bền vững trên cơ sở đời sống kinh tế được bảo đảm.

Tăng cường nguồn lực và phương tiện cho phát triển kinh tế và hoạt động văn hóa cần có trọng tâm, trọng điểm, tránh dàn trải. Chú trọng phát triển kinh tế xanh, thân thiện với môi trường, từng bước phát triển năng lượng sạch, sản xuất sạch, tiêu dùng sạch. Cùng cố, kiện toàn hệ thống đào tạo cán bộ kinh tế và văn hóa; tăng thêm điều kiện, phương tiện kỹ thuật giảng dạy, học tập và hoạt động trên mặt trận kinh tế và văn hóa.

Ba là, muốn đạt được mục tiêu về phát triển kinh tế gắn với văn hóa, xã hội trong thời gian tới, cần phát huy sức mạnh dân tộc với sức mạnh thời đại.

Phát huy nội lực kết hợp với ngoại lực. Sức mạnh dân tộc chính là tổng hòa sức mạnh vật chất và tinh thần trong đó có kinh tế, văn hóa. Tận dụng khai thác ưu thế phát triển muộn trong quá trình rút ngắn khoảng cách để đi tắt đón đầu của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa lại nằm ngay trong yếu tố văn hóa xã hội, cốt cách văn hóa và tài trí của người Việt Nam. Trong đó phát huy nguồn lực trí tuệ và sức mạnh tinh thần của người Việt Nam, coi sự phát triển giáo dục và đào tạo, khoa học và công nghệ là nền tảng và là động lực của sự phát triển. Như vậy, chúng ta mới “*biến một nước dốt nát, cực khổ thành một nước văn hóa cao và đời sống tươi vui hạnh phúc*” [4, t.11, tr.92].

Bốn là, nâng cao chất lượng, hiệu quả lãnh đạo của Đảng trên lĩnh vực kinh tế, văn hóa; hoàn thiện cơ chế, chính sách, luật pháp cho phù hợp, bảo đảm sự phát triển bền vững.

Trước yêu cầu và phát triển đất nước, càng đòi hỏi phải tăng cường và nâng tầm lãnh đạo trên lĩnh vực kinh tế, văn hóa. Đổi mới phương thức lãnh đạo, giữ vững nguyên tắc tổ chức và hoạt động của Đảng, bồi đắp năng lực trí tuệ, trau dồi đạo đức cách mạng. Đảng phải thường xuyên chăm lo bồi dưỡng phát triển nhân tài, trọng dụng nhân tài: tài năng văn hóa, chuyên gia kinh tế giỏi, tay nghề cao trong lao động; xây dựng đội ngũ trí thức nước nhà đáp ứng yêu cầu mới của dân tộc đặt ra.

Muốn phát triển bền vững phải có những hệ giá trị chuẩn, cơ chế, chính sách khoa học, phù hợp mà qua đó cả kinh tế và văn hóa cùng phát triển, xây đi đôi với chống. Tiếp tục xây dựng, sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện và ban hành mới các đạo luật, các chính sách văn hóa, kinh tế, thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa. Có chiến lược xây dựng nền kinh tế tri thức. Bởi, nền kinh tế tri thức ra đời phản ánh nấc thang cao nhất từ trước đến nay về sự phát triển mối quan hệ giữa kinh tế với văn hóa. Kinh tế tri thức làm thay đổi về chất các yếu tố của quá trình phát triển: lao động tri thức, phương thức quản lý hệ thống dựa trên nguồn tri thức, các doanh nghiệp và nhà đầu tư có trách nhiệm xã hội bảo vệ môi trường.

Năm là, tiếp tục đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, rèn luyện phẩm chất đạo đức cách mạng, kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân.

Quản trị và tổ chức thực hiện phải mang ý nghĩa thiết thực, hiệu quả tới từng đối tượng, giai cấp, thành phần và từng lĩnh vực cụ thể về những nguyên tắc, chuẩn mực đạo đức xã hội, đạo đức công vụ, đạo đức nghề nghiệp. Thực hiện Chỉ thị 05 ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về học tập và làm theo tư tưởng, tấm gương đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; Kết luận 01 của Bộ Chính trị ngày 18/5/2021; Quy định số 144-QĐ/TW ngày 9/5/2024 về chuẩn mực đạo đức cách mạng nhằm xây dựng “con người giàu lòng nhân ái, khoan dung, chân thành, tín nghĩa, trọng đạo lý, cần cù, chăm chỉ, tiết kiệm, sáng tạo, hiện đại” [3, tr.263]. Đây là nhiệm vụ quan trọng thường xuyên, lâu dài của cán bộ, đảng viên và các tầng lớp

nhân dân. Để đảm bảo sự lãnh đạo của Đảng về kinh tế và văn hóa, phải xây dựng văn hóa từ trong Đảng. Cán bộ, đảng viên phải nêu gương, nêu cao tinh thần trách nhiệm trước Tổ quốc, trước Đảng và Nhân dân, hết lòng hết sức phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân. Cán bộ cấp trên phải gương mẫu trước cán bộ cấp dưới, đảng viên và nhân dân. Phát triển kinh tế gắn với văn hoá, xã hội cần đặt trọng tâm vào nhiệm vụ xây dựng tư tưởng, đạo đức, lối sống lành mạnh trong xã hội, trước hết là trong các tổ chức Đảng, bộ máy Nhà nước, trong các đoàn thể quần chúng và từng gia đình. Tạo sự chuyển biến mạnh mẽ về tư tưởng, đạo đức, lối sống - lĩnh vực then chốt trong đời sống văn hóa dân tộc.

Kết luận

Kinh tế không phát triển bền vững nếu thiếu nền tảng văn hóa, văn hóa không phải là sản phẩm thụ động của kinh tế. Trong bối cảnh hiện nay, phát triển kinh tế gắn liền với văn hoá, xã hội theo tư tưởng Hồ Chí Minh để mỗi người dân đều được hưởng cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc; được hỗ trợ phát triển, làm giàu chính đáng; được đóng góp ngày càng nhiều cho xã hội, cho nhân loại. Phát triển để đẩy lùi nguy cơ, vượt qua khó khăn, thách thức, đó chính là một trong những giá trị đích thực của nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và cũng là mục tiêu, là con đường mà Chủ tịch Hồ Chí Minh, Đảng và Nhân dân ta đã lựa chọn và đang kiên định, kiên trì xây dựng. ■

Tài liệu tham khảo:

- [1] Nguyễn Duy Bắc (2022), *Phát triển văn hoá và con người Việt Nam nền tảng tinh thần, nguồn lực nội sinh phát triển đất nước*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- [2] Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
- [3] Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- [4] Hồ Chí Minh *Toàn tập* (2011), tập 4, tập 5, tập 6, tập 11, tập 12, tập 13, tập 14, tập 15, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.